

APROBAT

Decizia Executivului Consiliului de Administrație
Data de 06.12.2021

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI



STRATEGIA UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A FENOMENULUI DE PLAGIAT

Preambul

Universitatea din București a fost și este o instituție de referință la nivel național în implementarea și susținerea unei culturi a eticii și deontologiei academice. Mai multe reglementări din Carta Universitară asigură cadrul normativ pentru promovarea unui sistem de valori autentice în domeniul eticii atât în ceea ce privește cadrele didactice și de cercetare cât și studenții. Codul de Etică și Deontologie al Universității din București este „în acord cu misiunea de învățare, de cercetare și de serviciu public” și reprezintă „un instrument de educare a membrilor comunității academice în scopul prevenirii încălcării normelor eticii universitare” adecvat „pentru dezvoltarea culturii eticii și integrității în Universitate” care „trebuie respectat atât în litera, cât și în spiritul său”. În contextul declanșării unei ample dezbateri publice odată cu dezvăluirea publică în anul 2012 a plagiatului tezei de doctorat a prim-ministrului României de la acea dată (Victor Ponta), Universitatea din București a reacționat pe mai multe planuri. Pe de o parte Comisia de Etică și conducerea Universității au analizat cazul și au confirmat public existența plagiatului, solicitând retragerea titlului de doctor și încetând contractul cu conducătorul de doctorat, și pe de altă parte CSUD a acționat pentru prevenirea apariției unor noi cazuri de fraudă în elaborarea tezelor de doctorat. În acest sens, pe lângă atenționarea școlilor doctorale și a conducătorilor de doctorat cu privire la necesitatea întăririi vigilenței și a formelor tradiționale de control al calității tezelor de doctorat, în anul 2013 CSUD a adoptat o procedură de verificare electronică anti-plagiat a tezelor de doctorat la solicitarea conducătorilor de doctorat, iar în 2014 a implementat o procedură privind controlul anti-plagiat preventiv al unor teze selectate aleator dintre cele depuse în vederea susținerii publice. Experiența măsurilor preventive instituite la nivelul Universității din București a servit ca sursă de inspirație pentru reînnoirea cadrului legal al acordării titlului de doctor și al analizei plagiatelor din România prin modificarea codului studiilor universitare de doctorat și reorganizarea CNATDCU în anul 2016.

Dincolo de aplicarea riguroasă a mecanismelor de control a calității tezelor de doctorat, Universitatea din București a continuat să prioritizeze prevenția, pilotând cursuri de etică și integritate academică încă înainte de instituirea obligativității acestora prin O.M. nr.3131/2018. Totodată, prin intermediul CARFIA și al mai multor proiecte finanțate prin fondul pentru dezvoltare instituțională Universitatea din București a promovat analizele și dezbaterile pe teme ale integrității academice și a realizat formarea în acest domeniu a personalului propriu și a altor persoane interesate. Strategia de instruire a *formatorilor în integritate academică* are în vedere stabilirea direcțiilor de instruire și formare a cadrelor didactice și a personalului care are competențe de predare, instruire, verificare, monitorizare, analiză și/sau raportare a chestiunilor care vizează integritatea academică. Aceste direcții sunt fixate în concordanță cu nevoile de dezvoltare instituțională ale Universității din București.

Respectarea și cultivarea normelor de etică și integritate academică reprezintă unul dintre principalii piloni ai sistemului de asigurare internă a calității învățământului superior în cadrul Universității din București. Prezenta strategie constituie, totodată, cadrul normativ în ceea ce privește operaționalizarea unor politici bazate pe prevenție referitor la combaterea fenomenului de plagiat. Respectarea valorilor fundamentale ale mediului universitar pornește și de la o serie de măsuri energice pentru combaterea oricărei forme de impostură academică.

Etape pentru implementarea strategiei și a prevederilor O.M. nr. 5255/2021

În cele ce urmează vom enumera sintetic principalele etape avute în vedere pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Ordin, unele dintre ele având o suprapunere temporală. Plecând de la aceste etape se va stabili de asemenea un plan de investiții, de cheltuieli de personal și alte cheltuieli specifice.

I. Înființarea Biroului Analiză și Formare în Domeniul Integrității Academice

Acest birou distinct în organigrama U.B. se înființează în conformitate cu Ordinul de Ministru nr. 5255 din 10 septembrie 2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016 și, împreună cu Biroul Doctorat și Abilitare, va face parte din Serviciul Doctorat, Abilitare și Integritate.

Atribuțiile și structura de personal răspund necesităților de natură tehnică și logistică, inclusiv prin crearea și gestionarea unei baze de date cu tezele de doctorat susținute la

Universitatea din București în anii 1990-2016, și vor asigura implementarea programelor de formare a formatorilor în domeniul eticii și integrității, consolidarea sistemului de asigurare a calității interne în cadrul studiilor universitare de doctorat într-o abordare integrată cu Comisia de Etică și CARFIA.

În același context, școlile doctorale (facultățile) vor asigura sprijin și informații cu privire la tezele de doctorat susținute în perioada 1990 – 2016 pentru domeniile specifice.

II. Inventarierea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016

Această acțiune are drept scop stabilirea situației materiale și a locației celor aproape 8000 de teze susținute în acest interval de timp:

- teze deja publicate la edituri;
- teze care există numai în format fizic;
- teze care există și pe suport electronic.

Se va analiza starea fizică/starea pe suport electronic a tezelor și se vor inventaria alte caracteristici ale acestora, necesare în etapele ulterioare și care includ informații despre anul înmatriculării, data susținerii publice, titlul tezei, conducătorul de doctorat și ordinul de confirmare.

III. Crearea unei baze de date și a unei biblioteci digitale a tezelor de doctorat ale Universității din București

Caracterul public al bazei de date și al bibliotecii digitale va permite tuturor persoanelor interesate să vizualizeze informațiile cu privire la tezele de doctorat susținute în perioada 1990 – 2016 și să sesizeze eventualele încălcări ale eticii academice. Etapele asociate vor cuprinde detalierea structurii bazei de date și inițierea procesului de importare și încărcare a tezelor de doctorat în baza de date.

IV. Implementarea mecanismelor de analiză și soluționare a sesizărilor.

Universitatea din București va implementa un mecanism actualizat de analiză și rezolvare a sesizărilor, care va asigura:

- Înregistrarea electronică a sesizărilor
- Numirea de către rector la propunerea directorului C.S.U.D. a unor comisii de specialiști care să analizeze sesizările și să întocmească un raport de specialitate
- Posibilitatea de apel pentru autorul sesizării în cazul în care raportul de specialitate infirmă sesizarea
- Înaintarea tezei spre analiza Comisiei de Etică în cazul în care raportul de specialitate confirmă suspiciunea de încălcare a eticii academice
- Posibilitatea de apel pentru autorul tezei în cazul în care Comisia de Etică propune retragerea titlului de doctor și/sau sancționarea conducătorului de doctorat
- Înaintarea propunerilor de sancțiuni către rectorul Universității din București sau către Ministerul Educației, după caz.

V. Implementarea de programe in domeniul formarii de formatori în etică și integritate

Obiectivul principal al acestei componente a strategiei este de a instrui cu prioritate, la cele mai înalte standarde de calitate, personalul responsabil de administrarea și aplicarea normele de integritate academică în cadrul Universității din București. Obiectivul secundar este de a contribui la ridicarea și consolidarea standardelor de calitate în domeniul integrității academice la nivelul instituției. Universitatea din București va iniția programe de formare a *formatorilor în integritate academică*, care vor fi susținute de specialiști/formatori în domeniile care definesc și structurează conceptul de integritate academică. Formatorul va concepe, desfășura și evalua activități teoretice și practice în cadrul programelor de instruire și dezvoltare a competențelor profesionale specifice domeniului integrității academice.

Se va avea în vedere:

- Schimbarea paradigmei la nivel instituțional de la o politică caracterizată a fi reactivă, către una de tip pro-activ, bazată pe prevenție
- Creșterea gradului de conștientizare în rândul comunității academice cu privire la implicațiile și efectele generate de impostura academică
- Îmbunătățirea calității publicațiilor științifice elaborate de membrii comunității academice, printr-o mai bună diseminare a normelor și standardelor privind publicarea și prezentarea acestor contribuții
- Crearea unei culturi în ceea ce privește avertizorii de integritate raportat la posibilele activități asimilate imposturii academice.

Programele de formare vor include două module de curs distincte, care vor fi predate diferențiat, pentru formarea formatorilor și formarea personalului didactic/de cercetare și administrativ din sfera academică. Prioritățile de formare vor urma trei direcții:

1. transmiterea cunoștințelor esențiale din domeniul integrității academice;
2. dezvoltarea competențelor și abilităților specifice domeniului integrității academice;
3. consolidarea cunoștințelor specifice postului ocupat.

Structura cursurilor destinate pentru formarea formatorilor va avea în vedere o asigurare a profesionalizării actului decizional, iar pentru formarea personalului didactic/de cercetare și administrativ se va accentua componenta de cunoaștere a drepturilor și obligațiilor ce decurg din integritatea academică. Universitatea din București propune următoarele module de cursuri pentru care se va detalia un plan de training:

Modulul nr. 1. *Formare a formatorilor. Integritatea academică în cercetarea științifică*

Acest curs va fi destinat în special membrilor comisiilor de etică și de etică a cercetării științifice, cadrelor didactice care fac parte din colectivele de editori ale unor jurnale științifice, conducătorilor de doctorate care au obținut abilitarea în ultimii cinci ani și consilierilor de integritate și reprezentanți ai studenților-doctoranzi.

Modului nr. 2. *Modul de formare continuă generală*

Acest modul va avea două componente.

Componenta nr. 1: *Integritatea academică pentru formatori/ Noțiuni speciale de integritate academică.*

Acest curs va fi destinat tuturor cadrelor didactice care predau cursul obligatoriu de etică și integritate academică.

Componenta nr. 2: *Introducere în integritatea academică/Noțiuni generale de integritate academică.*

Acest curs va fi destinat angajaților interesați să dobândească o mai bună cunoaștere și înțelegere a chestiunilor de integritate academică. Cursul este recomandat atât angajaților din zona didactică și de cercetare, cât și din administrativă: secretari-șefi sau persoanelor care asigură secretariatul pentru departamentele doctorale, dar și angajaților birourilor doctorale din universitate, precum și reprezentanți ai studenților-doctoranzi.

VI. Dispoziții generale

Strategia va fi însoțită de doua anexe, prima cuprinzând termenele de implementare iar cea de a doua un plan de pregătire detaliat.

C.S.U.D. va adopta deciziile privind implementarea strategiei în termen de 60 de zile de intrarea în vigoare a acesteia.

Strategia și baza de date vor fi publice.

RECTOR,

Prof.dr. Marian PREDA



DIRECTOR C.S.U.D.,

Prof.dr. Virgil BĂRAN



TERMENE

I. Înființarea Biroului Analiză și Formare în Domeniul Integrității Academice

- perioadă de implementare: 1 decembrie 2021 – 31 ianuarie 2022.

II. Inventarierea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016

- inventarierea tezelor: 1 decembrie 2021 – 28 februarie 2022;
- completarea machetei ce cuprinde cel puțin următoarele informații: nume, prenume, domeniul și ordinul de confirmare.

-

III. Crearea unei baze de date și a unei biblioteci digitale a tezelor de doctorat ale Universității din București

- crearea bazei de date și testarea acesteia: până în septembrie 2022.

Plan de training

Modulul nr. 1. *Formare a formatorilor. Integritatea academică în cercetarea științifică*

Acest curs va fi destinat în special membrilor comisiilor de etică și de etică a cercetării științifice, cadrelor didactice care fac parte din colectivele de editori ale unor jurnale științifice, conducătorilor de doctorate care au obținut abilitarea în ultimii cinci ani și consilierilor de integritate. Cursul va avea o componentă teoretică și părți aplicative.

Tematica cursurilor:

1. Noțiuni generale de integritate academică. Rolul integrității academice în mediul universitar. Caracteristici specifice integrității academice
2. Drepturi fundamentale și nediscriminare. Dreptul de proprietate intelectuală. Plagiatul și similitudinea. Protecția datelor în cercetarea științifică
3. Forme de încălcare a integrității academice/Studii de caz
4. Procedura de lucru a Comisiei de Etică (procedura de sesizare, procedura de analiză, procedura decizională)
5. Norme academice, norme juridice și sancțiuni
6. Evaluare

Modulul nr. 2. *Modul de formare continuă generală*

Componenta nr. 1 : Integritatea academică pentru formatori/ Noțiuni speciale de integritate academică.

Acest curs va fi destinat tuturor cadrelor didactice care predau cursul obligatoriu de etică și integritate academică. Cursul va avea o componentă teoretică și părți aplicative. Tematica cursurilor:

1. Noțiuni generale de integritate academică

2. Organizarea cursului. Structură și tematică
3. Metode și tehnici de predare ale tipologiilor
4. Analiza studiilor de caz
5. Norme academice, norme juridice și sancțiuni
6. Evaluare

Componenta nr. 2: Introducere în integritatea academică/Noțiuni generale de integritate academică.

Acest curs va fi destinat angajaților interesați să dobândească o mai bună cunoaștere și înțelegere a chestiunilor de integritate academică. Cursul este recomandat atât angajaților din zona didactică și de cercetare, cât și din administrativă: secretari-șefi sau persoanelor care asigură secretariatul pentru departamentele doctorale, dar și angajaților birourilor doctorale din universitate. Cursul va avea o componentă teoretică și părți aplicative. Tematica cursurilor:

1. Noțiuni generale de integritate academică. Înțelegerea noțiunii de integritate academică. Rolul integrității academice în mediul universitar. Prevederi ale Codului de Etică
2. Caracteristici specifice integrității academice. Tipologii
3. Forme de încălcare a integrității academice. Discriminarea. Imparțialitatea. Comportamente
4. Plagiatul. Similitudine versus plagiat
5. Drepturi și obligații. Valori și abateri. Norme academice, norme juridice și sancțiuni
6. Evaluare